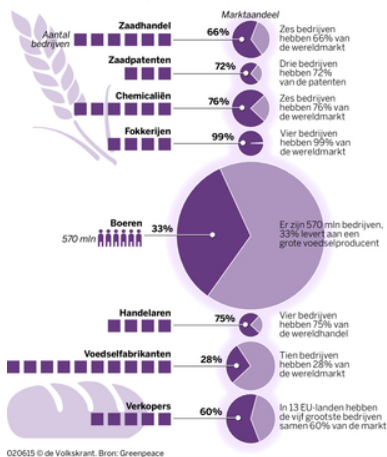

Ecologische landbouw doet het beter

Klein aantal bedrijven beheerst de markt

Volkskrant Fotoredactie

Er is volgens Greenpeace een gelijkwaardig alternatief voor grootschalige voedselproductie, maar dan zonder vervuiling en uitputting van de aarde: ecologische landbouw.

DOOR CARLIJNE VOS

In Indonesië is de rijstproductie bijna verdubbeld door in dezelfde natte rijstvelden, sawah's, ook eend en vis te kweken. Het natuurlijke ecosysteem doet daar nu zijn werk: de eenden verjagen de insecten, de vissen voorkomen onkruidgroei, ondertussen zorgen beide dieren voor natuurlijke bemesting van de rijst, de toegevoegde waterplant

azolla zorgt voor extra stikstof.

In de Indiase deelstaat Andhra Pradesh heeft anti-pesticidenbeleid geleid tot hogere inkomsten voor de ruim 350 duizend boeren; de kosten voor bestrijdingsmiddelen gingen immers omlaag terwijl de productie op niveau bleef. Het zijn enkele voorbeelden van geslaagde ecologische landbouw waarmee Greenpeace een lans wil breken voor duurzamer ecologische voedselproductie als realistisch economisch alternatief voor grootschalige commerciële landbouw.

In het deze week gepresenteerde rapport Ecological Farming draagt de milieuorganisatie zeven basisprincipes aan voor verantwoorde landbouw (zie inzet). Volgens de milieuorganisatie is de focus bij grootschalige commerciële landbouw 'geheel op maximale opbrengst komen te liggen met alle gevolgen van dien voor het milieu', aldus programmaleider Kees Kodde. 'Alles met het excuus dat er straks negen miljard mensen op de wereld gevoed moeten worden. Maar er zit heel veel verspilling en inefficiëntie in grootschalige landbouw, waardoor dat doel voorbij wordt geschoten.'

Bovendien wordt de commerciële landbouw gedomineerd door een handjevol multinationale zaadleveranciers, voedselverwerkers, handelaren en grootwinkelbedrijven, zoals Monsanto, Unilever, Cargill en Ahold. De grote macht van deze multinationals roept wereldwijd steeds meer ongemak op. Afgelopen zaterdag werd in Amsterdam geprotesteerd tegen de grootste zaadveredelaar en leverancier van pesticiden Monsanto en de komst van het Europees-Amerikaanse vrijhandelsakkoord TTIP. De tegenstanders vrezen dat de multinational met dit akkoord in de hand nog meer invloed krijgt over

wereldwijde voedselvoorziening, landbouwpraktijken, arbeidsrechten en milieu.

De wereldvoedselketen staat van alle kanten onder druk. Grootschalige landbouwproductie gaat hand in hand met milieuvervuiling en klimaatopwarming door het gebruik van chemicaliën en fossiele brandstoffen, gediversifieerde kleinschalige landbouwproductie dreigt te worden vervangen door monoculturen met als gevolg: bodemuitputting en aantasting van de biodiversiteit. Bovendien leidt deze verschuiving vaak tot lokale voedselschaarste en hogere voedselprijzen omdat de boeren hun eigen boerenakkertjes verwaarlozen in ruil voor werk op de grote plantages van multinationals die op hun beurt juist vooral gewassen produceren voor de export als veevoeder of biobrandstof.

Wereldwijd is inmiddels 75 procent van alle landbouwgrond in gebruik voor het houden van vee en de productie van veevoer en nog eens 5 procent voor biobrandstof. Voor wat betreft water zijn de verhoudingen niet beter: 70 procent van al het schaarse zoete water gaat naar landbouw. Aan de ene kant van de wereld lijden bijna een miljard mensen aan obesitas, aan de andere kant gaan even zoveel mensen dagelijks met honger naar bed. Ondertussen wordt 30 procent van al het geproduceerde voedsel wereldwijd of weggegooid of het bederft ergens in de logistieke keten.

Het ecologische en sociaal-economische evenwicht in de voedselketen, kortom, is ver te zoeken. De oplossing voor herstel ligt volgens Greenpeace in ecologische landbouw. Overheden zouden hun beleid daarop moeten aanpassen. 'Zelfs de grote filantropische instellingen als de Bill & Melinda Gates Foundation en de

rijke donorlanden sponsoren grootschalige industriële landbouw van de private sector', zo constateren de onderzoekers. 'Boeren moeten minder afhankelijk worden van pesticiden, kunstmest en fossiele brandstoffen en ze moeten weerbaarder worden. Boeren moeten de zeggenschap terugkrijgen over welke gewassen ze telen', zegt Kodde.

Meer zeggenschap betekent volgens Greenpeace dat er meer diversificatie komt waardoor de natuurlijke kringloop kan worden hersteld. 'De natuur kan dan weer zijn werk doen; denk aan de bijen die zorgen voor bestuiving.'

Kodde wijst op een geslaagd project in Griekenland dat een einde maakte aan de afhankelijkheid van geïmporteerde soja als veevoer. 'Nu worden er weer oude nationale eiwitgewassen geteeld zoals bonen en lupine.' Toch pleit Greenpeace niet alleen voor terugkeer naar oorspronkelijke gewassen en oude gediversifieerde landbouwpraktijken, de milieuorganisatie toont zich grote voorstander van technologische ontwikkeling. 'Zaadveredeling die gewassen weerbaarder maakt in verschillende klimaatomstandigheden is een belangrijk deel van de oplossing', aldus Kodde. De belangrijkste oplossing ligt echter bij de consument: die bepaalt dagelijks wat er op zijn bord komt.

De 7 principes van ecologische landbouw

- Zorg dat burgers in plaats van multinationals bepalen wat ze verbouwen en eten.
- Zorg dat boeren en hun eigen gemeenschappen profiteren van landbouwactiviteit.
- Produceer slimmer en meer verspreid en ga verspilling tegen
- Zorg voor biodiversiteit op het land en op het bord.
- Investeer in vruchtbaarheid van

de bodem zonder chemicaliën.

- Stimuleer boeren schimmels en onkruid te bestrijden zonder chemicaliën.

- Stimuleer weerbare voedselketens die bestand zijn tegen (klimaat-)veranderingen.